

hvad jeg ikke skal komme nærmere ind paa, er jo netop nærmest at tale de Underkuedes og Fortryktes Sag. Jeg tror altsaa ikke, at det vil være rigtigt at behandle den fra et kirkeligt Synspunkt, saa vidt, ogjaa ganske andre Ting trænge sig frem i Forgrunden. Naar man nu ser Sagen fra et Arbejderbestyttelses-Standpunkt kan jeg ikke sige andet, end at §§ 1 og 3 for mig have stor Betydning. Første Gang, der kom et Lovforslag frem om Revision af Helligdagsloven af 1876, var i 1886—87, da det kom frem ved privat Initiativ. Jeg havde selv den Ære at være valgt til Medlem af Udvalget, medens jeg var i Folkethinget, og har derfor haft Leilighed til at erfare, hvor vanskelige en Materie det er at lovgive om. Her synes der imidlertid dog at være opnaaet Enighed om et Par meget væsentlige Punkter, saaledes om Butikernes Lukning. Alle synes at være enige om, at Butikerne skulle være lukkede hele Søndagen fra Kl. 9, hvorfor skal man saa ikke tage det, hvorom man er blevet enig? Derimod laa det Vanskelige i at blive enig om, hvad der skulde gøres for at beskytte de øvrige Arbejdere paa Søn- og Helligdagene, om jeg maa bruge det Udtryk. Man har søgt forskellige Udveje. Man har blandt andet foreslaaet det overladt til Kommunalbestyrelsen at gøre Undtagelser, men det stødte paa den Vanskelighed, at de forskellige Kommunalbestyrelser kunde træffe høist forskellige Bestemmelser og den ene forbyde, hvad den anden tillod. Man gif derfor bort fra det. Saa tænkte man paa at overlade det til Arbejdsinspektorerne, men ogsaa dette havde sine Vanskeligheder. Nu er man altsaa gaaet den Vej at overlade Afgjørelsen til Justitsministeren, og det er vel for, at der kun skal være En, som staar overfor de paagjaeldende Værksteder og Fabrikker; det er maaske ogsaa den eneste Udvei, der er. Naar nu de 2 ærede Talere, og da navnlig den sidste — thi jeg opfattede det ærede Medlem for 11te Kreds saaledes, at han fra sit Standpunkt maatte betragte Lovforslagets §§ 1 og 3 som gode, og derfor ogsaa, blot med de Undtagelser, han senere omtalte, selv paa dette Stadium vilde give Lovforslaget sin Stemme — sagde, at det var forhøjet at vedtage et saa indgribende Lovforslag, saa vil jeg bemærke, at det jo dog er en Sag, der har staaet paa Dagsordenen i flere Aar, og er en Sag, der saa at sige staar paa den europæiske Dagsorden. Det er jo ikke en fremmed Sag for os, men Noget, vi Alle have tænkt over, og vi have jo mere eller mindre gjort os klare over, hvorvidt man vil mene, at det er nødvendigt, at Arbejderne, og navnlig de, der have det anstrengende

Arbejde i Fabrikkerne, faae denne Fridag. Jeg for mit Bedkommende nærer ikke Spor af Tvivl om, at dette er nødvendigt. Naar den sidste ærede Taler mente, at de ikke-engang kunde faae Hveranden Søndag fri, maa jeg meget beklage, om det skulde være Tilfældet. Denne Trang til en Fridag ligger i den menneskelige Natur og stemmer jo udtrykkelig med det gamle Testamentes Bestemmelser om Hviledagen, og det nye Testamente giver paa en Maade sin Tilslutning dertil. Smidlertid skal jeg ikke komme ind paa disse kirkelige Definitioner og Bestemmelser, da jeg ogsaa ad Erfaringens Vej veed, hvor nødvendig en Hviledag er for Mennesket. Det stemmer særdeles godt med det, som det ærede 1te Medlem for 11te Kreds (Stühr) omtalte. Jeg kan altsaa ikke skjønne Andet, end at det er en Pligt at faae Arbejderne en saadan. — Naar det ærede 6te Medlem for 2den Kreds (Tvede) bemærkede, at der skete ingen Skade ved, at man ventede et Aar længere, maa jeg sige, jo, der sker Skade, hver Gang vi opsaatte de Sager, som ere paatrængende nødvendige.

Jeg giver derfor §§ 1 og 3 min Tilslutning. De kunne naturligvis forvolde Vanskeligheder, men naar man giver Ministeren denne Ret til at gøre Undtagelser fra Loven, tror jeg ikke, man kan komme det nærmere. — Med Hensyn til derimod §§ 5 og 6 vil jeg sige, at vel har jeg den bestemte Mening, at man skal se at gjøre Valgdagen fri for Vælgerne, men paa den anden Side skal jeg erkjende, at Bestemmelsen derom egentlig mere hører hjemme i en Arbejderbestyttelseslov end i en Helligdagslov. Altsaa, set fra det Synspunkt, kan jeg heller ikke have Noget imod, at man ikke faaer Bestemmelsen derom her, naar man ibrigt kan komme et Skridt fremad. Jeg erindrer her om det gamle Ord, at det Bedste kan være det Godes Fiende, og det kunde blive Tilfældet her, naar disse Paragrafer, navnlig § 5, bleve Styld i, at vi ikke fik en Arbejderbestyttelseslov, som vi dog ellers kunde faae. Desuden maa jeg erkjende, at § 5 burde omændres, om den skulde blive staaende i denne Lov, men da der ikke er Tid dertil, og man staar i det Tilfælde som jeg, at man ønsker Loven, maa man hellere give Afkald paa § 5. Man behøver derfor virkelig ikke at stemple som Demokrat eller Antidemokrat, alt efter som man vil have disse Bestemmelser ind i Loven eller ei; det kommer ikke denne Sag ved, det bør staa udenfor og ikke blandes ind her. Hvad endelig § 6 angaar, mener jeg forøvrigt, at den er for ubestemt, og jeg foretrækker egentlig § 7 i den gamle Helligdagslov, der forekommer mig at være tem-